

Л.О. ДЕНИСЕНКО, канд. техн. наук, професор, Т.О. ЗАЄЦЬ, аспірант
(Київський національний університет технологій та дизайну)

Стан та перспективи розвитку корпоративного сектора легкої промисловості

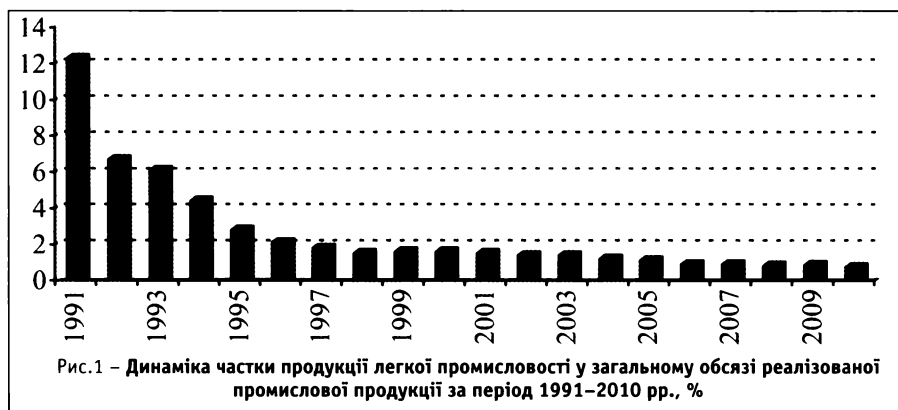
Проведен аналіз легкої промисловості та визначені фактори, що впливають на її стан. Оскільки розвиток корпоративного сектора промисловості є рушійним фактором, який сприяє прогресивним перетворенням розвинутих країн, таким образом, розглянуто стан та перспективи розвитку корпоративного сектора промисловості України.

Ключевые слова: легкая промышленность, корпоративный сектор, акционерные общества, корпорации.

The article was an analysis of the light industry and identify factors affecting its status. Since the development of the corporate sector of industry is the driving factor that contributes to the progressive transformation of developed countries, thus, the article discussed the state and prospects of development of the corporate sector of industry in Ukraine.

Keywords: light industry, corporate sector, joint stock companies, corporations.

В корпоративному управлінні знайшло використання поєднання глибоких корпоративних якостей спільної діяльності з сучасними методами менеджменту в спеціальних бізнес-напрямах. Варіантів такого «поєднання» стільки, скільки специфічних підприємств і організацій є в економіці тієї або іншої країни.

Легка промисловість належить до галузей переробної промисловості зі швидким оборотом капіталу та високою часткою доданої вартості (до 50%), які мають забезпечувати значний внесок у формування валового національного продукту. Саме це дало поштовх бурхливому розвитку економіки країн, які сьогодні є провідними лідерами світових ринків. Таким чином, розвиток корпоративного сектора переробної, в тому числі й легкої промисловості, відіграє значну роль в становленні економіки держави.

Об'єкти та методи досліджень

Кризове становище легкої промисловості України негативно впливає на розвиток національної економіки країни. За даними Держкомстату України, частка продукції галузі у загальному обсязі реалізованої промислової продукції скоротилася з 12,3% в 1991 р. до 1,6 в 2000 р. і до 0,75 в 2010 р. (рис. 1)

Внутрішній ринок товарів української легкої промисловості в 2006 р. оцінювався у 40 млрд. грн. Вітчизняні підприємства за цей період виробили продукції на 2,7 млрд. грн.; офіційний імпорт товарів легкої промисловості досяг 4,6 млрд. грн. [2]. Отже, на неофіційний оборот продукції припадало близько 32,7 млрд. грн., або 81,8% загального обсягу ринку [3, с.11].

Можна зазначити, що вітчизняна легка промисловість зорієнтована більшою мірою на закордонного споживача, бо великий відсоток продукції припадає на тіньові ринки. Так, обсяги виробництва основних видів продукції продовжують скорочуватися. Внутрішній ринок майже на 90% заповнений імпортною продукцією та 80% продукції вітчизняних виробників призначено для реалізації на зовнішніх, переважно європейських ринках. Практично відсутнє виробництво устаткування для легкої промисловості [3, с.6].

Все це призвело до погіршення фінансових результатів діяльності підприємств легкої промисловості. А економічна криза, яка розпочалася у кінці 2008 р. в економіці України, спричинила стрімке падіння показників цієї галузі.

Так, за даними Держкомстату України, 56,2% підприємств легкої промисловості в 2008 р. одержали прибуток в розмірі 208,6 млн. грн., що на 7,1% менше, ніж в 2007 р. Кількість підприємств, які отримали збитки в 2008 р. становила 43,8% (розмір збитків 650,9 млн. грн.), що на 409,7 млн. грн. більше, ніж в 2007 р., внаслідок чого загальний фінансовий результат від звичайної діяльності був у розмірі «мінус» 442,3 млн. грн. Проте в 2009 р. фінансові показники легкої промисловості покращилися і становили 122,6 млн. грн., що на 171,3 млн. грн. більше, ніж в 2004 р., хоча промисловість ще не вийшла з кризи і мала загальний збитковий фінансовий результат «мінус» 3948,1 млн. грн. [4].

Це свідчить про значний занепад легкої промисловості України, місце якої посідає неофіційна продукція, завезена з Китаю та інших країн, і в своїй більшості недостатньої якості. Отже, важливим стає питання, яке стосується необхідності розвитку легкої промисловості та витіснення неякісної тіньової продукції з ринку нашої країни.

Узагальнюючи усе вищезазначене, можна мовити, що на стан легкої промисловості України вплинули нестабільна економіка, політична та економічна кризи.

Також, історичними чинниками впливу були негативні наслідки централізованого планування, нерозуміння економічних реалій, а саме неможливості виробляти конкурентоспроможну продукцію на фізично та морально застарілому устаткуванні, прагнення в перші роки перебудови економіки використати наявні потужності, не здійснюючи кардинальних змін у виробничтві [5, с.24].

Оскільки розвиток промисловості є рушійним чинником, що сприяє прогресивним перетворенням розвинутих країн та особливо великий вплив має корпоративний сектор промисловості, тому можна вважати, що один із шляхів розв'язання цієї проблеми полягає в розвитку корпоративного сектора, як економіки України загалом, так і легкої промисловості.

Постановка завдання

Таким чином, в статті доцільно розглянути стан і перспективи розвитку корпоративного сектора легкої промисловості України.

Результати та їх обґрунтування

Розвиток корпоративного сектора може позитивно вплинути, як на українську економіку, так і на розвиток переробної, в тому числі й легкої промисловості, що, в свою чергу, дасть змогу збільшити потік іноземних інвестицій.

Важливо дослідити, як виглядатиме корпоративний сектор через кілька років. Спрогнозуємо подальший його розвиток в переробній промисловості, до якої належить і легка промисловість.

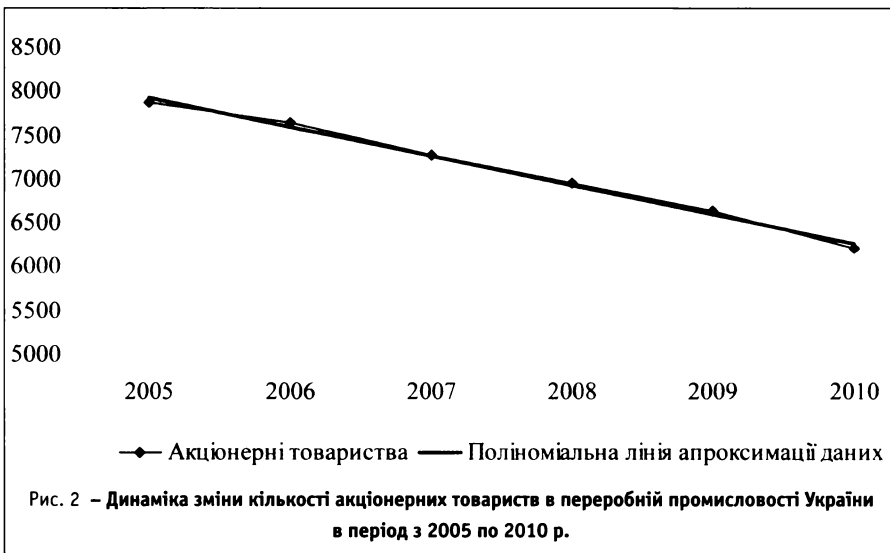
Для розрахунку прогнозованих показників використаємо метод екстраполяції трендів [6]. Графічне зображення динаміки зміни кількості акціонерних товариств в переробній промисловості України подано на рис. 2.

В результаті аналітичної апроксимації даних динамічного ряду, виконаної за допомогою комп'ютерної програми «Excel» від розробника програмного забезпечення «Microsoft», отримано (з достовірністю $R^2 = 0,9946$) формулу:

$$Y_t = -316,5x_t + 8216,7, \quad (1)$$

де Y_t – прогнозована кількість акціонерних товариств в промисловості України в періоді t ;

t – період прогнозованого часу (в нашому випадку 2005 р. відповідає $t = 1$, 2006 р. $t = 2$ тощо).

За формулою (1) можна спрогнозувати кількість акціонерних товариств в економіці України на період до 2015 р. Оскільки 2011 р. є сьомим роком в ряду досліджених, то за формулою (1) отримуємо:

$$Y_{2011} = -316,5 \times 7 + 8216,7 = 6001$$

Так само розраховано прогнозовані значення показника і на наступні роки, підставляючи значення t відповідно періоду:

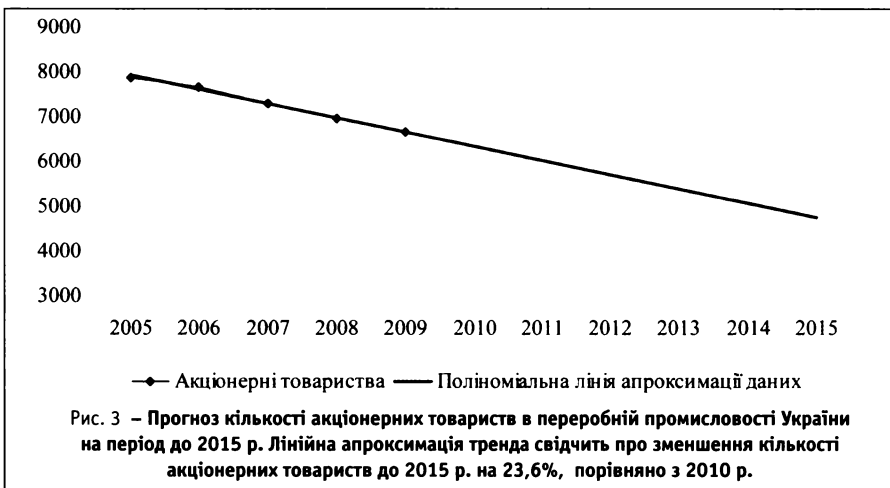
$$Y_{2012} = -316,5 \times 8 + 8216,7 = 5685$$

$$Y_{2013} = -316,5 \times 9 + 8216,7 = 5368$$

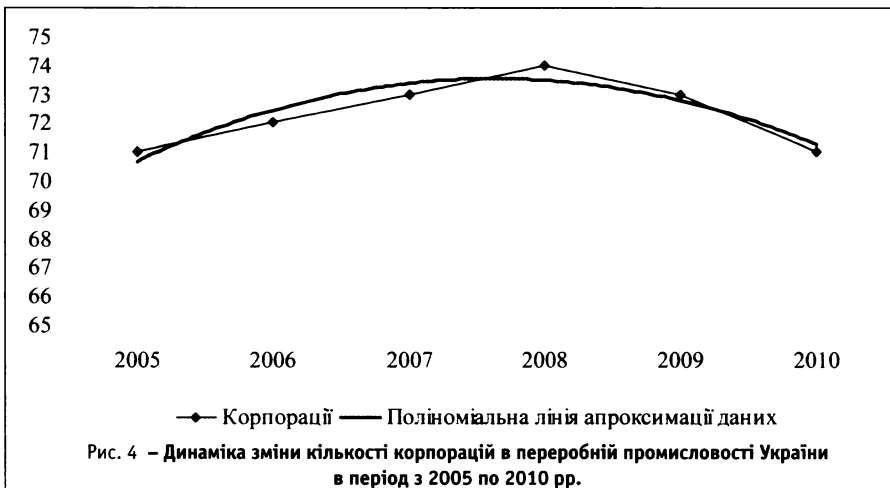
$$Y_{2014} = -316,5 \times 10 + 8216,7 = 5052$$

$$Y_{2015} = -316,5 \times 11 + 8216,7 = 4735$$

Результат прогнозування – на рис. 3.

Далі слід дослідити, як зміниться кількість корпорацій в переробній промисловості у прогнозований період. На рис. 4 наведено динаміку зміни кількості корпорацій в переробній промисловості України.

Внаслідок аналітичної апроксимації даних динамічного ряду, виконаної за допомогою комп'ютерної програми «Excel» від розробника програмного забезпечення «Microsoft», отримано (з достовірністю $R^2 = 0,8899$) формулу:

$$Y_t = -0,3861x^2 + 2,9897xt + 68,9, \quad (2)$$

де Y_t – прогнозована кількість корпорацій в переробній промисловості України в періоді t ;

t – період прогнозованого часу у нашому випадку 2005 р. відповідає $t = 1$, 2006 р. $t = 2$ тощо).

За формулою (2) можна спрогнозувати кількість об'єднань підприємств в економіці України на період до 2014 р.

$$Y_{2011} = -0,3861x^7 + 2,9897x7 + 68,9 = 70$$

$$Y_{2012} = -0,3861x^8 + 2,9897x8 + 68,9 = 68$$

$$Y_{2013} = -0,3861x^9 + 2,9897x9 + 68,9 = 65$$

$$Y_{2014} = -0,3861x^{10} + 2,9897x10 + 68,9 = 60$$

$$Y_{2014} = -0,3861x^{11} + 2,9897x11 + 68,9 = 55$$

Лінійна апроксимація тренда свідчить про поступове збільшення кількості корпорацій в переробній промисловості до 2008 р. на 4%, порівняно з 2005 р. Отже, різке зменшення акціонерних товариств і незначне збільшення корпорацій в цей період можна розглядати як процеси реструктуризації, що відбувалися у корпоративному секторі.

Далі спостерігалось зменшення кількості корпорацій в переробній промисловості і (в 2010 р. налічувалась 71 корпорація, що на 4% менше, ніж у 2008 р.). Прогнозується зменшення кількості корпорацій до 2015 р. на 22,5%, порівняно з 2005 р. Ці зміни в структурі корпоративного сектора відображають процеси злиття і поглинання, які саме розпочались в останні роки в Україні, та призвели до укрупнення підприємств та утворення їх об'єднань, до яких належать й корпорації.

Станом на 2007 р. найбільшу частку корпоративного сектора легкої промисловості становлять акціонерні товариства, з них: 184 – закриті і 276 – відкриті [7]. Відсутність у легкої промисловості корпорацій свідчить про незначний розвиток корпоративного сектора в даній промисловості та недостатній рівень корпоративного управління. Тому далі доцільно буде вивчати корпоративний сектор легкої промисловості лише на базі акціонерних товариств.

Закон України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р. [8] передбачає реорганізацію акціонерних товариств завдяки перетворенню відкритих – в публічні, а закритих – в приватні. Механізми розвитку фондового ринку: обов'язкове проходження процедури лістингу на фондових біржах та підвищення якості корпоративного управління через дотримання його принципів, закладених в даному законі.

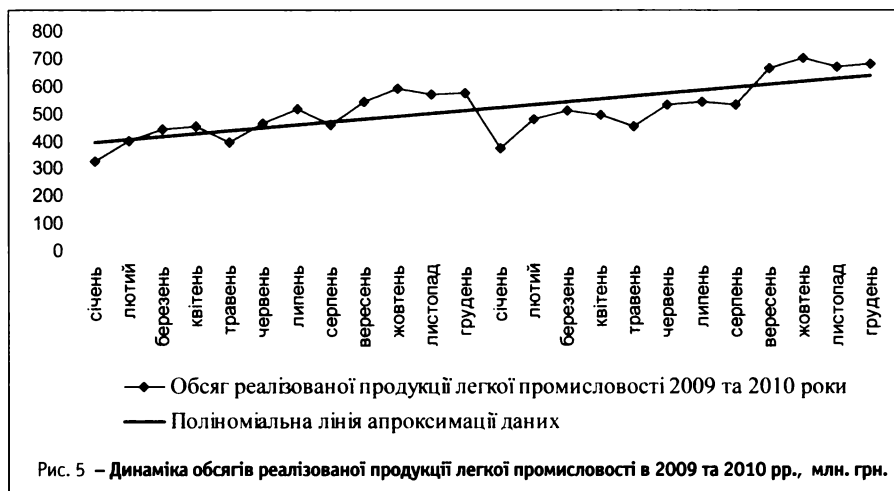
Аби окреслити перспективи розвитку корпоративного сектора легкої промисловості спрогнозуємо розвиток її.

Аналізуючи розвиток легкої промисловості, можна простежити динаміку зміни обсягу реалізованої продукції за

основними видами промислової діяльності. Так, в 2009 р. цей обсяг становив 5756,4 млн. грн., а в 2010 р. – 6667,5 млн. грн., що на 15,83% більше, ніж в 2009 р. [9]. Отже, далі дослідження ґрунтуються на визначенні цих показників в прогнозованому періоді, розрахунок яких здійснено на основі динаміки їх по місяцях в 2009 – 2010 рр.

Для розрахунку прогнозованих показників використано метод екстраполяції трендів [5]. Графічне зображення динаміки обсягу реалізованої продукції легкої промисловості подано на рис. 5.

Як видно з рис. 5, найбільше зростання обсягів реалізованої продукції легкої промисловості відбувається в останні місяці року. Так, найбільше значення цього показника, спостерігається у жовтні 2010 р.

ловості в 2011 р. становить 8521,02 млн. грн., що на 27,8% більше, ніж в 2010 р. (6667,5 млн. грн.) і на 48% більше, ніж в 2009 р. (5756,4 млн. грн.). Поліноміальна апроксимація тренда показує подальше зростання обсягів реалізованої продукції, що свідчить про стабілізацію стану легкої промисловості.

ВИСНОВКИ

Дослідивши стан корпоративного сектора легкої промисловості та виявивши перспективи його розвитку, можна зазначити, що кризове становище в економіці України наклало свій відбиток і на розвиток корпоративного сектора легкої промисловості.

Динаміка, яку показують прогнозовані тренди кількості акціонерних товариств і корпорацій в переробній промисловості, свідчить про невідповідність зменшення кількості акціонерних товариств до збільшення кількості корпорацій в даній галузі. В 2010 р. на фоні зменшення кількості акціонерних товариств відбулось і зменшення кількості корпорацій. Це може свідчити про те, що в корпоративному секторі переробної промисловості відбуваються не лише процеси злиття, поглинання і реструктуризації, а й банкрутства підприємств корпоративного сектора.

Оскільки до переробної промисловості належить і легка, то проведене дослідження віддзеркалює і стан корпоративного сектора легкої промисловості. Отже, нестабільність стану корпоративного сектора, як переробної, так і легкої промисловості, є негативним чинником, незважаючи на позитивні прогнози обсягів реалізованої продукції. Про це свідчать і позитивні зрушення в роботі лише певної кількості підприємств, а не всього корпоративного сектора.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Підсумки роботи промисловості України // За даними Держкомстату України – www.ukrstat.gov.ua
2. Основні показники економічного та соціального розвитку України // За даними міністерства промислової політики – www.me.kmu.gov.ua
3. Легка промисловість України: стан, проблеми, перспективи економічного розвитку / О.І. Волков, Ю.В. Гончаров, В.І. Бокій та ін.; за ред. О.І. Волкова, Ю.В. Гончарова; Колективна монографія – К.: Т-во «Знання» України, 2009. – 391с.
4. Фінансові результати за видами промислової діяльності // За даними Держкомстату України – www.ukrstat.gov.ua
5. Тарасенко І.О., Вергун А.М. Стан та перспективи розвитку легкої промисловості України // Вісник КНУТД №5, 2007. – с. 24 – 28
6. Сенишин О.С. Метод екстраполяції трендів як важливий інструмент ділового планування // Вісник Львівського університету. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2004. – Вип.33. – с.407. (Серія економічна)
7. Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за організаційно-правовими формами господарювання в легкій промисловості – www.me.kmu.gov.ua
8. Закону України «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року № 514-VI. // Урядовий кур'єр. – 29 жовтня 2008р. – № 2002 – с. 5 – 12
9. Обсяг реалізованої продукції за основними видами промислової діяльності у 2009 і 2010 роках // За даними Держкомстату України – www.ukrstat.gov.ua

Внаслідок аналітичної апроксимації даних динамічного ряду, виконаної за допомогою комп'ютерної програми «Excel» від розробника програмного забезпечення «Microsoft», отримано (з достовірністю $R^2 = 0,5685$) формулу:

$$Y_t = 10,69[t + 384,04], \tag{3}$$

де Y_t – прогнозований обсяг реалізованої продукції легкої промисловості в t -му місяці;

t – період прогнозованого часу (в нашому випадку січню 2009 р. відповідає $t = 1$, лютому 2009 р. $t = 2$ тощо).

За формулою (3) розраховано прогнозований обсяг реалізованої продукції легкої промисловості по місяцях до кінця 2011 р.:

- Y січень 2011 = 10,69x25 + 384,04 = 651,29 млн. грн.
- Y лютий 2011 = 10,69x26 + 384,04 = 661,98 млн. грн.
- Y березень 2011 = 10,69x27 + 384,04 = 672,67 млн. грн.
- Y квітень 2011 = 10,69x28 + 384,04 = 683,36 млн. грн.
- Y травень 2011 = 10,69x29 + 384,04 = 694,05 млн. грн.
- Y червень 2011 = 10,69x30 + 384,04 = 704,74 млн. грн.
- Y липень 2011 = 10,69x31 + 384,04 = 715,43 млн. грн.
- Y серпень 2011 = 10,69x32 + 384,04 = 726,12 млн. грн.
- Y вересень 2011 = 10,69x33 + 384,04 = 736,81 млн. грн.
- Y жовтень 2011 = 10,69x34 + 384,04 = 747,5 млн. грн.
- Y листопад 2011 = 10,69x35 + 384,04 = 758,19 млн. грн.
- Y грудень 2011 = 10,69x36 + 384,04 = 768,88 млн. грн.

Результат прогнозування наведено на рис. 6.

Таким чином, прогнозоване значення загального обсягу реалізованої продукції легкої промис-

Рис. 6 – Прогноз обсягів реалізованої продукції легкої промисловості на 2011 р., млн. грн.